

Kastamonu Mesleki Eğitim Merkezi Rehberlik ve Psikolojik Danışma Servisi

Şiddeti Önleme ve Okul Şiddeti Önleme Bilgilendirmesi
Okulda Çalışmakta Olan Tüm Personeller ve Öğrenci Velileri

İçindekiler

1. [Şiddet Nedir?](#)
2. [Çevremizde Şiddet](#)
3. [Okullarda Şiddet](#)
4. [Okullarda Şiddetin Farkı](#)
5. [Okul Kademelerinde Şiddet-İlkokul](#)
6. [Okul Kademelerinde Şiddet-Ortaokul](#)
7. [Okul Kademelerinde Şiddet-Lise](#)
8. [Mevcut Durum](#)
9. [Okul Şiddetinin Nedenleri](#)
10. [Bireysel Faktörler](#)
11. [Aileye İlişkin Faktörler](#)
12. [Toplumsal Faktörler](#)
13. [Okula İlişkin Faktörler](#)
14. [Okul Şiddeti İçin Risk Faktörleri](#)
15. [Şiddeti Önlemek İçin Neler Yapılabilir?](#)
16. [Şiddeti Önleme-Okul Yöneticilerinin Alacağı Önlemler](#)
17. [Şiddeti Önleme-Öğretmenlerin Alabileceği Önlemler](#)
18. [Şiddeti Önleme-Rehber Öğretmen ve Psikolojik Danışmanların Alabileceği Önlemler](#)
19. [Şiddeti Önleme-Velilerin Alacağı Önlemler](#)
20. [Başka Neler Yapılabilir?](#)
21. [Hazırlayan-Düzenleyen](#)
22. [Kaynakça](#)

Şiddet Nedir?

Fiziksel güç veya iktidarın kasıtlı bir tehdit veya gerçeklik biçiminde bir başkasına uygulanması sonucunda maruz kalan kişide yaralanma, ölüm ve psikolojik zarara yol açması ya da açma olasılığı bulunması durumu olarak tanımlanmaktadır.

Çevremizde Şiddet

Şiddeti en çok yaşayanların çocuklar, kadınlar ve yaşlılar olduğu belirtilmektedir.

Çocuklar hem ailede, hem de okullarda şiddete maruz kalmakta veya şiddete maruz kalan çocuk bir şiddet uygulayıcısı olarak ortaya çıkmaktadır.

Okullarda Şiddet

Okulların eğitim görevini yapmasını engelleyen, okuldaki öğrenci ve çalışanların canlarını mallarını hedef alan, güvenli ortam oluşmasını engelleyen her türlü yıkıcı ve bozucu eylem olarak tanımlanmaktadır.

Okuldaki bazı öğrencilerin diğer öğrencilere dayak atması, tokat atması, itmesi-kakması, korkutması, dalga geçmesi, öfkelendirmesi, küçük düşürücü ve aşağılayıcı takma isimler kullanması ve davranması, gibi davranışlar okul şiddetinin çeşitlerine örnek olarak verilebilir.

Okullarda Şiddet

Okul şiddetinin diğerk bir görölme şekli de zorbalıktır. Zorbalık: zorba bir kişi ya da grubun kasıtlı ve tekrarlı olarak kendisinden daha güçsüz olan kurbanı inciten, üzen ve kurbanda stres yaratan davranışları olarak tanımlanmaktadır.

Okullarda Şiddet

Okullarda görülen şiddetin bir diğer şekli ise siber zorbalıktır. Siber zorbalık; e-mail, anlık mesajlaşma, sohbet odaları, web sayfaları, video oyunları ve cep telefonları aracılığıyla dijital mesaj yollama gibi yollarla yapılan zorbalık olarak şiddet davranışları içerisinde yerini almaktadır.

Okullarda Şiddet

Okullarda şiddet yalnızca çocuklara yani öğrencilere yönelik olmamaktadır.

Okul şiddeti,

- İdareci-öğretmen /
- Öğretmen-öğretmen /
- Öğrenci-öğretmen /
- Veli-öğretmen /
- Öğrenci-idareci /
- Öğrenci-okul çalışanı /
- Öğrenci-öğrenci arasında olmaktadır.

Okullarda Şiddetin Farkı

Okul şiddetini diğer şiddet türlerinden farklılaştıran, şiddetin yüz yüze ve sosyal medya gibi sanal ortamlarda olması, öğretmen, yönetici, akran ilişkileri gibi etkileşimlerde bireylerin daha fazla hem maruz kalması hem de uygulayıcısı olması olduğu söylenebilir. Ayrıca okullarda şiddetin, öğretim kademelerine göre farklılaştığı da görülmektedir.

Okul Kademelerinde Şiddet-İlkokul

Sözel olarak aşağılama ya da sıklıkla
itme-kakma davranışları...

Okul Kademelerinde Şiddet-Ortaokul

Vandalizm (kamu / okul mallarına zarar vermek), arkadaşları arasında zorla kabul edilmeye çalışmak, fütursuz davranışlar, argo ve kötü sözler kullanmak, dışlamak...

Okul Kademelerinde Şiddet-Lise

Liselerde; devrecilik, klikleşme, oyun yerlerinde üstünlük kurma, yaralama, laf atma, yasaklanmış madde kullanma, aşırı ve gereksiz öfke ve kavga davranışları gibi davranışlar...

Mevcut Durum

Okullarda şiddet olayları giderek artmakta, bu da okulları güvenli eğitim alınacak yerler olmaktan çıkarmaktadır.

Okul Şiddetinin Nedenleri

- ❖ Bireysel Faktörler
- ❖ Aileye İlişkin Faktörler
- ❖ Toplumsal Faktörler
- ❖ Okula İlişkin Faktörler

Bireysel Faktörler

Sosyal olmayan davranışlar, özellikle kendini ifade etme gibi sözel zeka düzeyindeki düşüklük, dikkat eksikliği hiperaktif bozukluk, öğrenme güçlüğü, yetersiz psikomotor becerinin olması, doğum öncesi ve sonrası yaşanan istenmeyen gelişmeler, düşük düzeyde anomalliler vb.

Aileye İlişkin Faktörler

Ebeveynin çocuklarını yeterince kontrol etmemeleri

Çocukların sosyalleşmelerinde ebeveynin yeterince katkıda bulunmaması

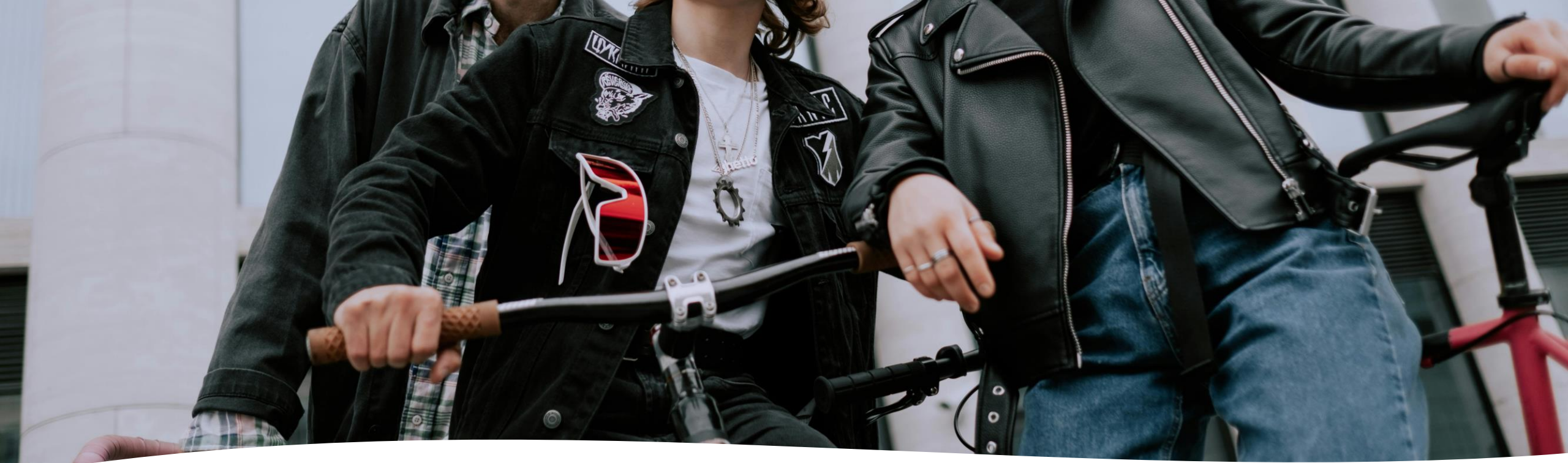
Anne-babaların disiplin davranışlarındaki eksiklikler

Aileye İlişkin Faktörler

- Ailede suç içeren davranışların olması
- Ebeveynlerin çocuklarına karşı iyi davranışlar göstermemesi veya onlara yönelik ihmal davranışı göstermeleri
- Eşler arasındaki evlilik ilişkilerinde sorunlar
- Anne-baba boşanması gibi faktörler

Toplumsal Faktörler

Kesici, delici ve yaralayıcı cisimlere kolay ulaşım
Yasaklı maddelere kolay ulaşma ve kullanma
Şiddet davranışlarının çokluğu
Suçlu arkadaş grubunun olması/çetelerin varlığı

Toplumsal Faktörler

Kitle iletişim araçlarının etkisi

Yüksek oranda geçici nüfusa sahip olma ve ekonomik yoksulluk

Şiddet davranışının normalleşmesi gibi kültürel yapının olması

Okula İlişkin Faktörler

Akademik başarı düzeyinde düşüklük
veya başarısızlık

Okula bağlılık davranışlarında düşüklük

Okul koşulları ve iklimi

Çete gibi olumsuz gruplara katılma

Okul Şiddeti İçin Risk Faktörleri

Çocuğun doğum öncesi veya doğumunda yaşanan problemlerin ve travmaların olması

Çocuğun istenmeyen çocuk olması ve çocuğa yönelik şiddetin olması

Kişinin şiddete maruz kalması ve kendisinin de şiddete maruz kalması

Hiperaktivite/dürtüsellik, depresyon, düşük benlik algısı, kaygı gibi ruhsal sağlık sorunlarının varlığı

Okul başarısızlığının, devamsızlığının olması

Gençlerin şiddet içeren davranışların olduğu ortamda olması

Okul Şiddeti İçin Risk Faktörleri

- Şiddetle nasıl baş edebileceğini bilmemesi
- Hayır deme becerisinin olmaması
- Şiddetle baş etmede gerekli olan stresle başa çıkabilme
- Sorun çözme becerileri
- İletişim becerileri gibi becerilerin olmaması
- İçe kapanıklık
- Yoğun bir yalıtılmışlık yaşama
- Şiddete maruz kalmak

Okul Şiddeti İçin Risk Faktörleri

Başkaları tarafından çabuk kızdırılabilme

Aşırı alıngan olma durumu

Kendinin rahatsız edildiği duygusunun sık yaşanması

Okul başarısında düşüklük

Öfke kontrolünün yetersiz olması ve sık sık öfke patlamaları yaşamak

Geçmişinde şiddet davranışlarının olması

Okul Şiddeti İçin Risk Faktörleri

Bireysel farklılıklara toleranssızlık

Madde kullanımının olması

Kişinin davranışlarına sınırlama koymasında
güçlük yaşamaması

Hayal kırıklığını sıklıkla yaşamak ve buna
müsamaha göstermemek vb.

Şiddeti Önlemek İçin Neler Yapılabilir?

Şiddeti Önleme-Okul Yöneticilerinin Alacağı Önlemler

Şiddet ve zorbalık olayları ile ilgili kayıtların önleme çalışmalarına yön vermek

Şiddet ve zorbalıkla ilgili bilgilendirici seminer, konferans vb. düzenlenmesini sağlamak

Okul ve çevresinde gerekli güvenlik önlemlerinin alınmasını sağlamak

Şiddeti Önleme-Okul Yöneticilerinin Alacağı Önlemler

Tuvalet, arka bahçe vb. riskli ortamları sıklıkla kontrol etmek

Şiddete uğrama veya sergileme riski olanları izlemek

Şiddete tolerans tanımamak

Okul şiddet önleme programlarını uygulamak

Şiddeti Önleme- Öğretmenlerin Alabileceği Önlemler

Öğrenci ve velileri tanımak (ilgileri, hobileri, yaşama koşulları, işleri vb.) ve işbirliği yapmak

Okulda ve sınıfta uyulması gereken kuralları öğrenci katılımını sağlayarak okulun ilk günlerinde belirlemek

Okul yöneticilerini ve velileri meydana gelen şiddet ve zorbalık olaylarıyla ilgili bilgilendirmek

Şiddeti Önleme- Öğretmenlerin Alabileceği Önlemler

Öğrenciler şiddete maruz kaldığında yardımcı olmak ve yapmaları gerekenler konusunda onları bilgilendirmek

Öğrencilerin güvenini kazanmak ve onlar için güvenli bir sınıf ortamı oluşturmak

Şiddete uğrama veya sergileme açısından risk grubu içerisinde yer alabilecek öğrencilerden gelen işaretlerin farkında olmak

Şiddeti Önleme-Rehber Öğretmen ve Psikolojik Danışmanların Alabileceği Önlemler

Şiddet eylemi sergileyen veya şiddete maruz kalan öğrencilere yönelik bireysel veya grupta danışma yapmak

Öğrenci velilerini ve öğretmenleri bilgilendirici seminer vb. etkinlikler düzenlemek

Şiddete maruz kalan ya da şiddet eylemi sergileyen öğrencilerin ebeveynleri ile görüşmek ve yapılması gerekenleri bildirmek

MEB 2024/56 Okullarda Şiddetin Önlenmesi Genelgesinde belirtilen görevlerini yerine getirmek

Şiddeti Önleme-Rehber Öğretmen ve Psikolojik Danışmanların Alabileceği Önlemler

Konuyla ilgili öğretmenlerle işbirliği yapmak ve destek vermek

Okulda şiddet ve zorbalığı önlemek için akran arabuluculuğu, zorba öğrencilere öfke kontrolü, zorbalığa uğrayanlara sosyal beceri, çatışma-çözme gibi becerileri öğretmek

Şiddeti Önleme-Velilerin Alacağı Önlemler

Öğrencilerin başarı durumu, arkadaş ilişkilerini takip etmek

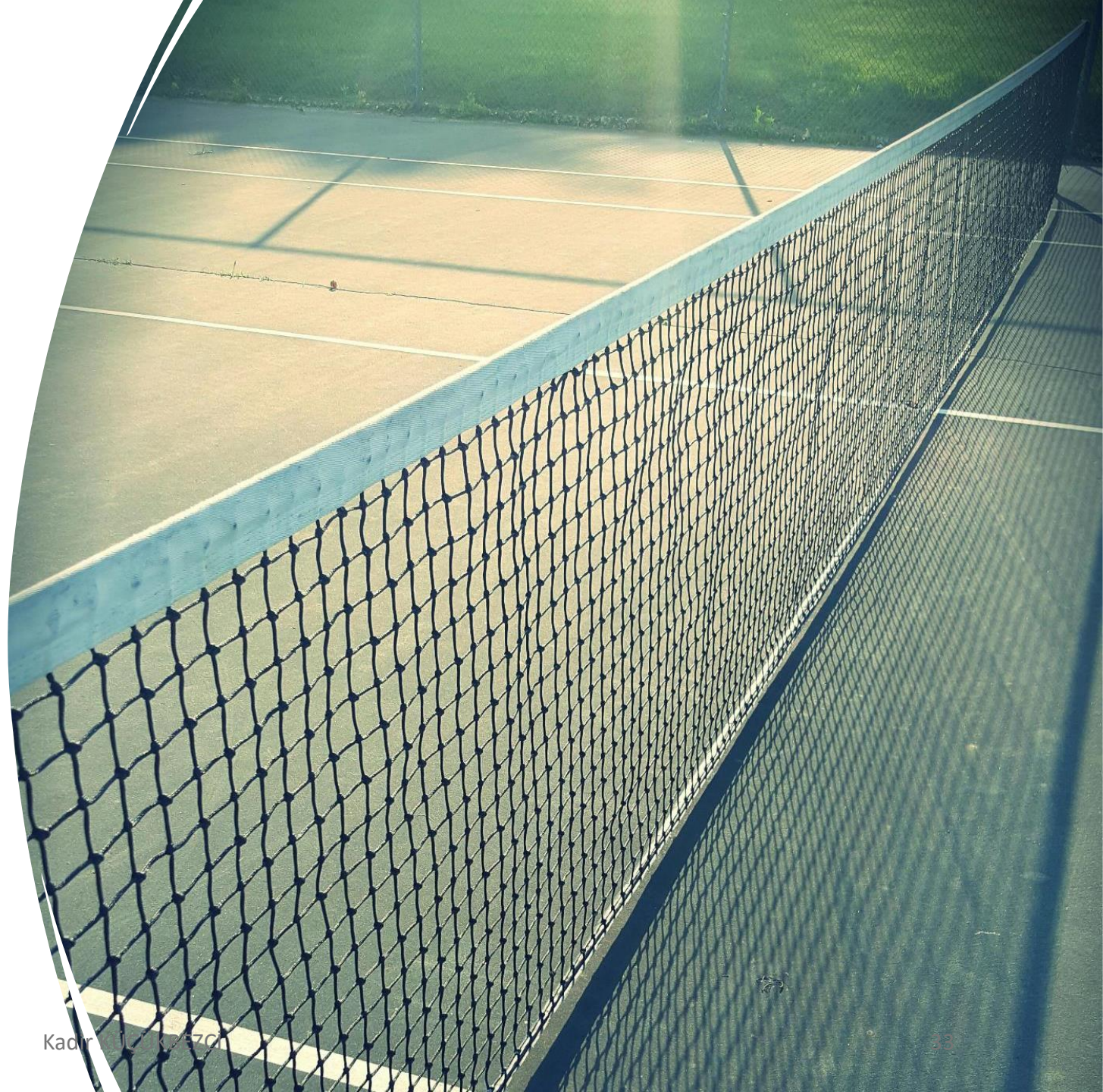
Öğrencinin evdeki durumu hakkında öğretmenle bilgi paylaşmak

Çizdiği resimler, duygu durumu, disiplin problemleri hakkında bilgi sahibi olmak

Öğrencinin arkadaşları ile kavga etme, eşyalara zarar verme, bıçak, silah vb. şeylere karşı ilgisi gibi kritik olaylara dikkat etmek

Başka Neler Yapılabilir?

Okullarda öğrencilerin enerjilerini boşaltacakları spor, sanat, kültür faaliyetlerine yer verilmeli ve öğrencilerin yeteneklerine, ilgilerine göre aktif katılım sağlanmalıdır.

Başka Neler Yapılabilir?

Şimdi burada yaptığımız gibi okul yöneticilerine, öğretmenlere, diğer okul çalışanlarına ve ailelere yönelik şiddete ilişkin duyarlılık ve farkındalık konularında eğitimler verilmesi ve bu yolla okul çalışanlarının şiddet konusunda duyarlı ve farkında olması sağlanmalıdır.

Başka Neler Yapılabilir?

Okullarda tüm öğrencilere, şiddet önlemeye yönelik sosyal beceri eğitimleri verilmelidir.

Okullarda şiddet önleme ve çatışma çözümlerinde kullanılan “Akran Arabuluculuk” programları hayata geçirilmelidir.

Okul şiddetinin önlenmesine ilişkin uzun soluklu politikalar geliştirilmesi, bunların uygulanması ve izleme çalışmaları yapılmalıdır.

Başka Neler Yapılabilir?

Okullarda şiddet olaylarının nasıl çözüleceğine ilişkin yönetici öğretmen, diğer okul çalışanları, veli ve öğrenci görüşlerine başvurulması, başka bir deyişle sorunun parçası olan öğelerin çözümün de bir parçası olması sağlanmalıdır.

Hazırlayan- Düzenleyen

Beni dinleyip zamanınızı
ayırdığınız için teşekkür ederim.

Kadir KÜÇÜKBEZCİ-
Psikolojik Danışman

Kaynakça

Sargın, Nurten. “Eğitim Hayatında Şiddet Ve Şiddeti Önleyici Çalışmalar Ve Sorumluluklar”. İslam Medeniyeti Dergisi 6/45 (Haziran 2020), 69-80.